

Dr. Kolláth György

Egy plurális, demokratikus jogállamban a kormányváltás rutin-ügy. Nálunk egyelőre nem az. Magyarországon 4 „kormányváltó” szabad választás volt. A szavazók többsége mind a négyszer elégedetlenségét fejezte ki, változást akar(t). Az új kormány a saját programját valósítja meg. Alapkérdés: mi a szabadon választott, és mi a kötelező lecke ebben? Miben van jogfolytonosság, és hol, hogyan lehet változtatni? A válaszom szigorúan elméleti, mivel az aktuálpolitikától tartózkodom, szakmám pedig konkrétumokra, iratokra épít. Ilyenek még nincsenek. 3 felülvizsgálati zóna van:

Cím
Szabadon választott és kötelező

Dátum
2002.06.04.

1.) A politikai, programbéli, személyi változások köre. Ezek zöme közjog. Az új kormány majdnem minden korábbi határozatot, sőt rendeletet felülvizsgálhat, ha jogbizonytalanságot nem idéz elő. Törvények deregulálására, módosítására is előterjesztést tehet. Átírhatja a táncrendet abban, hogy szerinte mi a fontos és mi kevésbé az, hogy lesz hiteles az új kurzus? Melyek az új prioritásai, s azok kivel, minek a rovására valósulnak meg? E téren minden szabad, ami szerzett jogot nem sért, fennálló, érvényes jogviszonyt nem tesz tönkre. Ez áll a személyi döntésekre, változtatásokra is. A politikai slepp (tanácsadók, személyes kiszolgálók hada) távozik. Neki nem osztanak ezüstérmét. Parlamenti ugratás ad szemléltetést. Aggódva kérde egy újsütetű ellenzéki honatya: -Kiráúgiátok a mieinket? Válasz a másik oldalról: -Óh, csak a politikai kinevezettek! Lemondó sóhaj: -De hát mind az!

A hozzáértő, lojális köztisztviselő a helyén marad. Az alkalmatlanok elbocsáthatók, a vezetők pedig a cégtől való eltávolítás nélkül lefokozhatók. Kemény dió a közpénzköltés rendbe tétele. Ennek ui. nem csak törvényesnek, hanem célszerűnek, hatékonynak, eredményesnek, átláthatónak, takarékosnak kell lennie. Ezeknek az elveknek a visszaállítása érdekében joga és kötelessége az új kormánynak beavatkozni. Mindezek gyorsasága, keménysége nem jogi kérdés.

2.) Vannak polgári jogi (felül)vizsgáltnivalók is. Zömmel korábban kötött szerződések, anyagi elkötelezettségek ezek. Csak törvénysértés esetén szabad itt beavatkozni. Egyébként az új kormány „jogutódja” a réginek. Fellépni a jogsértés ellen kell, a cél annak orvoslása. Jogsértés lehet érdemi és eljárás. Az utóbbira példa a tender-sértés, s a költségvetési, államháztartási felhatalmazás nélküli költsékezés. Az előbbi szinte bármi lehet. A Ptk. (5. §) tiltja a joggal való visszaélést, pl. azt, ha a jog gyakorlása annak társadalmi rendeltetésével ellentétes, avagy a nemzetgazdaság megkárosítására, vagy illetéktelen előnyök szerzésére vezetne. Hasonló mérce van a Ptk. 200. § (2) bekezdésében, mely szerint semmis az a szerződés, amely a jogszabályba ütközik, amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, vagy ha a szerződés nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik. A semmisségre nem csupán az hivatkozhat, akit ez a helyzet sért. Semmisség esetében a bíróság az állam javára ítélni meg azt a szolgáltatást, amit a csalárd fél kapna vissza. Van un. polgári jogi megtámadhatóság is, pl., ha a felek szolgáltatásaiban feltűnő aránytalanság vagy tisztességtelen szerződési feltétel volna. Ritkák és nehezek ezek a bírói utak, főleg, mert az bizonyít, aki kritizál. De azért van független igazságszolgáltatás, hogy megítélje ezeket az ügyeket. Már a felülvizsgálatba érdemes bekapcsolni független szakértelmet: jogit, könyvvizsgálóit, rész-szakmait. A törvénysértés orvoslása során nem ugyanaz a helyzet, ha jóhiszemű felek voltak az ügyletben, mint hogyha összejátszás történt.

3.) A következő szint a bűnök világa lehet. Vesztegetés, sikkasztás, csalás, lopás, hűtlen és hanyag kezelés egyaránt – elvileg! – szóba jöhet. Kiderülhet, hogy a közvagyon valamekkora része a vagyonkezelőtől átszivárgott hűségese (párt)zsebekbe. Megeshet, hogy gondatlanul folytak el adófizetői milliárdok. Nem kizárt, hogy úgy kértek, ill. adtak

Dr. Kolláth György

állami kezesség garanciát hitelfelvételhez, hogy bizonyítható: esze ágában sem volt a hitelt visszafizetni a támogatást politikai érdek folytán igénylőnek. Levajazott, mutyiban elrendezett, erővel visszakért pénzmozgásokról is hallani. A magántulajdon körében sem minden papsajt, de aki a miénket osztja, érte felelősséggel tartozik. Ideje ezt tudatosítani. Félő, lesznek az egy „Tocsik” mértékegységet nagyságrenddel meghaladó kázusok. A jogállam öntisztulásához – politikai részrehajlás nélkül – ez elkerülhetetlen.

Feltéve, ha ehhez a jogvédő szervezet talpra áll. Az ügyészi megvilágosodást én ambivalensen fogadom. Most kezdenek rájönni, hogy mégiscsak volt némi igazság a korábbi megkeresésekben!? Foci-vébé idején talán helytálló a hasonlat: kicsit olyan ez, mint mikor a meccs utáni napon akar valaki tizenegyest rúgni. A színlelésért lap jár. Ma már hiteles választ nem sajtótájékoztatón, hanem parlamenti interpelláció révén kaphatnánk. Aminek a szavazása vagy megerősítő erkölcsi-politikai támaszt, avagy szakmai-etikai bukást jelez.